

Spillkråka

Sparsam häckfågel i främst barr- och blandskog i hela landet, utom i fjälltrakterna och de mest utpräglade slättbygderna. Den förekommer i större skogsområden men också i blandade landskap där skogen utgör dungar omväxlande med öppen mark. Spillkråkan är beroende av grövre träd (främst tall, asp och bok) som den kan hacka ut sitt bohål i. Arten förekommer också i brukade skogsmarker med hyggen, och ungskogar, där födan i stor utsträckning söks i avverkningsstubbar.

Rödlistestatus 2015: Nära hotad (NT)

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 37 %

2001–2012: minskning 21 %

Fågeldirektivet: Bilaga 1

Häckningsperiod: 1 mars –10 juli

Ekologiska krav

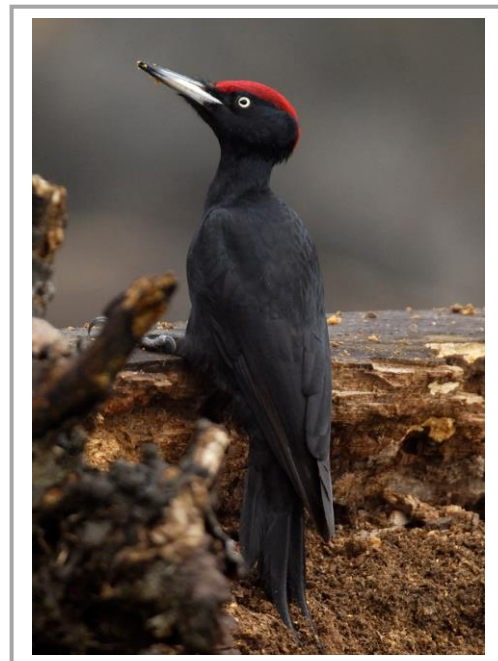
Häckar i barr- eller blandskog men ibland även ren lövskog (t.ex. bokskog i Skåne). Varje par utnyttjar 4–10 km² skog beroende på skogens kvalitet (glesast finns den i barrskogar i Norrland). I optimal biotop med gammal blandskog i södra Sverige finns dock betydligt tätare populationer (ett par/100 km²). Den finns också i blandade landskap där skogen förekommer som större dungar utspridda i för övrigt öppen mark. Fragmentering verkar inte vara ett stort problem för arten om bara skogen har hög kvalitet.

Arten är beroende av att det finns grova, levande eller döda träd (diameter >30 cm i brösthöjd för asp och >40 cm för tall och bok) som den kan hacka ut sitt bohål i. Häckar relativt ofta även i gamla bohål. Asp är det vanligaste boträdet men tall används ofta, i sydligaste Sverige även bok. De utnyttjade tallarna är oftast gamla (uppgifter om medelålder 115 år i Småland och 239 år i södra Norrland).

Födan utgörs av insekter, med vedlevande skalbaggar samt stackmyror och hästmyror som särskilt viktiga inslag. Födosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m. (gärna i rotrötad gran efter hästmyror), inte sällan i avverkningsstubbar på hyggen.

Vanligtvis stannfågel inom reviret.

Spillkråkans är en nyckelart vars bohål utnyttjas också av en mängd djurarter, och är ofta boplatser för t.ex. kaja, knipa, salskrake, skogsduva, slag- hök- och pärluggla, mård och fladdermöss.

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

För spillkråkan krävs hänsyn till befintliga häckningsplatser. Det behövs dessutom åtgärder som bidrar till att det i framtiden finns lämpliga boträd. Spillkråkan har stora revir och hänsyn till framtida förekomst kan med fördel ske på landskapsnivå.

- Avstå från skogliga åtgärder inom 100 meter från boplatsen under perioden 1 mars–10 juli¹.
- Lämna alltid träd med bohål av spillkråka eller andra hackspettar.
- Spara hänsynsträd i form av grova tallar (diameter >30 cm), som har förutsättningar att utnyttjas av spillkråka. Som riktmärke sparas minst en tall per hektar, i ren tallskog helst 10 träd per hektar. Spara samtliga grövre aspar som hänsynsträd, samt flera yngre aspar som framtida boträd. Ställ gärna hänsynträden i grupp för att motverka att de blåser ner. Träden måste sparas även vid kommande skogsbruksåtgärder!
- Gynna asp men också andra lövträd vid röjning och gallring.
- Spara alltid högstubbar och annan död, stående ved vid avverkning. Skapa högstubbar om det är brist på död ved.
- Spara alla myrstackar vid avverkning och markberedning.
- Undvik stubbrytning och GROT-uttag²

Skogsvårdslagen säger

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m. Spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKSFS 7:8).
- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a§).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, boträd (rovfågelsbon), kulturmiljöer m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Bryt inte stubbar på blöt-fuktig mark, kraftigt lutande mark. I normalfallet ska man också avstå från stubbrytning på finjordsrik mark (SKSFS 7:27).

Indikator på skyddsvärd skog

Arten kan inte sägas vara en indikator på skyddsvärd skogsmark. Spillkråkan finns även i brukade områden så länge det finns lämpliga boträd och tillräckligt med föda. I vilken utsträckning spillkråkan kan överleva i områden med omfattande stubbrytning är okänt.

Regional tillämpning

Spillkråkan har glesare populationer i Norrlands inland, särskilt väster om E45. I detta område är det särskilt motiverat med hänsyn vid skogsbruk.

---

¹ I södra Sverige kan äggläggning påbörjas i början av april tidiga år

² Natura 2000 Art- och naturtypsvisa vägledningar Spillkråka

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Gör naturvårdsavsättningar i äldre bestånd, gärna med starkt inslag av asp.
- Frihugg gärna grova tallar eller aspar. Gallra gärna fram enstaka aspar i täta aspkloner, med mål att få grov asp.
- Spara äldre tall, asp och bok i bryn mot öppen mark som åkrar, vägar och våtmarker.
- Skapa stående död ved, t.ex. genom ringbarkning av träd.
- Starkt gynnad av bränder och naturvårdsbränningar.

Lästips

Artfakta för spillkråka. ArtDatabankens webbplats <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100049>